

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Geachte heer Koolmees,

De Nationale ombudsman heeft in oktober 2018 een rapport uitgebracht over de dienstverlening van de overheid aan inburgeraars, genaamd *Een valse start*.¹ U werkt momenteel aan een nieuw inburgeringsstelsel, dat in 2021 in werking moet treden. Ik vraag met deze brief nogmaals uw aandacht voor de groep huidige inburgeraars. De brief sluit ik af met een oproep aan u voor deze groep in relatie tot het nieuwe stelsel.

Wat vooraf ging

In mijn rapport *Een valse start* constateerde ik dat de overheid veel vraagt van inburgeraars en weinig faciliteert. De overheid stelt te vaak regels centraal in plaats van wat een inburgeraar nodig heeft. Ik vond en vind dat een gemiste kans. Inburgeraars die nu inburgeren, kunnen hierdoor geen goede start maken. Terwijl iedereen, zowel inburgeraars als de samenleving in zijn geheel, hierbij juist gebaat is.

De huidige groep inburgeraars

In mijn rapport noemde ik uitgangspunten voor een behoorlijke inburgering:

- Zie inburgering niet als gunst, maar als duurzame investering.
- Geef inhoud aan maatwerk.
- Breng met de inburgeraar eerst de basis op orde.
- Wees ambitieus in de informatievoorziening.
- Benut de kracht van een klacht.

Ik riep u, DUO en gemeenten op om deze uitgangspunten leidend te laten zijn bij de dienstverlening aan inburgeraars. Mijn oproep in *Een valse start* ten behoeve van de huidige groep inburgeraars is nog steeds actueel. Dit blijkt uit recente gesprekken die ik voerde met inburgeraars en gemeenten. Daarom vraag ik nogmaals uw aandacht voor deze groep en de hierboven genoemde uitgangspunten. In de bijlage bij deze brief heb ik – aan de hand van persoonlijke verhalen – een beeld geschetst van de knelpunten die de huidige groep inburgeraars nog steeds ervaart².

Het nieuwe stelsel

Het nieuwe inburgeringsstelsel lijkt toekomstige inburgeraars een aanpak te bieden die meer op de persoon is gericht en daarom beter aansluit bij genoemde uitgangspunten. Ik juich dit toe. De huidige groep inburgeraars valt echter, zoals het er nu uitziet, niet onder dit nieuwe stelsel. Zij zullen dus niet kunnen profiteren van de verbeteringen die doorgevoerd worden ten opzichte van het huidige stelsel. Op het moment dat het nieuwe stelsel in werking treedt en zal gelden voor nieuwe

Pagina 1

Datum

24 juni 2020

Onderwerp

Inburgering

Ons nummer

2020.14171

Bijlage(n)

1

Nationale ombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63

post@nationaleombudsman.nl

www.nationaleombudsman.nl

¹ *Een valse start*. Rapport 2018/065 van 10 oktober 2018.

<https://www.nationaleombudsman.nl/onderzoeken/2018065-onderzoek-naar-behoorlijke-inburgering>

² Deze verhalen zijn opgetekend door medewerkers van de Nationale ombudsman.

inburgeraars, zullen vele inburgeraars nog jaren in een traject onder het huidige, falende, stelsel moeten inburgeren.

In het bestuurlijk overleg van 24 april 2020 is tussen u en de VNG overeenstemming bereikt over het beschikbaar stellen van gelden voor gemeenten vanaf 2021 om de groep huidige inburgeraars, die niet kunnen profiteren van het nieuwe stelsel, te begeleiden. Ik ben blij met deze ontwikkeling.

Daarnaast vind ik dat gemeenten moeten investeren in een andere grondhouding voor dienstverlening. Dit vergt, naast het hebben van structurele financiële middelen om de inburgeringsopgave uit te voeren, het hebben en verkrijgen van vertrouwen en ruimte om aan de hand van de eerder genoemde uitgangspunten maatwerk te kunnen geven aan iedere inburgeraar, zodat zij duurzaam kunnen inburgeren.

Dit geldt ook voor andere uitvoeringsinstanties zoals DUO. Uit mijn gesprekken met inburgeraars is namelijk gebleken dat de grote lening, die zij met DUO moeten afsluiten om de inburgering te kunnen bekostigen, niet alleen veel zorgen maar vaak forse schulden voor deze groep met zich meebrengt. Een andere grote belemmering voor een succesvolle inburgering die vaak wordt genoemd is het niet op de persoonlijke behoefte afgestemde dan wel ronduit slechte taalonderwijs.

Als stelselverantwoordelijke voor het inburgeringstraject kunt u gemeenten, DUO en andere uitvoeringsinstanties nu en in de toekomst die ruimte geven. Met ruimte voor maatwerk kan de persoonlijke dienstverlening, zoals bedoeld in mijn vijf uitgangspunten, ook voor de huidige inburgeraars in de praktijk mogelijk worden gemaakt. Daarmee wordt bovendien geborgd dat er geen ongerechtvaardigde verschillen zullen ontstaan tussen de oude en nieuwe groep inburgeraars.

Oproep

Ik roep u op ervoor te zorgen dat gemeenten en andere uitvoeringsinstanties ook voor de huidige inburgeraars een persoonsgerichte aanpak bieden zoals dat voor de nieuwe inburgeraars het geval zal zijn. Alle inburgeraars, huidige en toekomstige, kunnen zo op gelijke wijze behoorlijk inburgeren.

Tot slot

De ontwikkelingen bij de huidige groep inburgeraars zal ik de komende tijd blijven monitoren. Ik blijf hierover graag met u in gesprek.

Mijn oproep in deze brief om de huidige groep inburgeraars niet te vergeten, ook in relatie tot het nieuwe inburgeringsstelsel, heb ik ook onder de aandacht gebracht van de Vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van gemeenten en DUO. Een afschrift van deze brief is ook gestuurd naar de voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen